

HATÁROK NÉLKÜLI TUDOMÁNY

Kihívások és lehetőségek a tudományterületek határán

Szegedi Tudományegyetem
Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Tudományos Rendezvénye

Szeged, 2010. november 17.

Az SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Tudományos Bizottsága
tisztelettel meghívja Önt

a

Magyar Tudomány Ünnepe

keretében
megrendezésre kerülő

Tudományos Rendezvényére

Védnök:
Barnai Mária PhD
kari dékán

Levezető Elnök:
Nagy Edit PhD
főiskolai docens, a Fizioterápiás Tanszék megbízott vezetője

Helye:
SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar,
Bal fásor 39-45. (fszt. 1. terem)

Időpontja:
2010. november 17. (szerda) 14.00

PROGRAM

Megnyitó:

Nagy Edit PhD, főiskolai docens, a tudományos ülés vezető elnöke

Köszöntő:

Barnai Mária PhD, kari dékán, a tudományos ülés védnöke

Előadások:

Dr. Gábor Katalin PhD, főiskolai docens

Élet-Mi-Nőség

Alkalmazott Orvostudományi Szakcsoport

Budai Éva, tanársegéd

Egészségmagatartás és önértékelés a serdülőkor kezdetén

Egészségmagatartás és -fejlesztés Szakcsoport

Lantos Katalin, tanársegéd

A vékony testalkat idealizálásának hatása az önértékelésre. Az ideális testkép változásai térben és időben

Egészségmagatartás és -fejlesztés Szakcsoport

Nagy Erika, tanársegéd

A biztonságos betegellátás multidiszciplináris megközelítése

Ápolási Tanszék

Németh Anikó¹, tanársegéd - **Irinyi Tamás²**, pszichofiziológiai vizsgáló

Egy intervenció hatása az ápolók kiégettségi szintjére

¹Egészségmagatartás- és fejlesztés Szakcsoport

²Pszichiátriai Klinika Memória Diagnosztika

Monek Bernadett¹, tanársegéd - **Bánov Judit²**, gyógytornász

A proprioceptív tréning hatásának vizsgálata a teljesítmény tükrében

¹Fizioterápiás Tanszék

²Fizioterápiás Tanszék végzett hallgatója

Kálmán-Gál Vera¹, tanársegéd - Báble Brigitta², gyógytornász
A Kinesio Tape hatékonyságának vizsgálata discus herniában szenvedő
betegeknél

¹Fizioterápiás Tanszék

²Biomed Centrum Egészség Központ-Budapest

Tobak Orsolya, tanársegéd

A védőnő szerepe az autizmussal élő gyermeket nevelő családokban

Védőnői Munka és Módszertana Szakcsoport

Faragó Krisztina, tanársegéd

Cigány családokkal végzett szociális munka tapasztalatai Szegeden

Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék

Héderné Berta Edina, főiskolai adjunktus

Egy szemlélet implicit megjelenése a hazai gyakorlatban

Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék

Előadások összefoglalója

Élet-Mi-Nőség

Gábor Katalin, főiskolai docens
SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Alkalmazott Orvostudományi Szakcsoport
e-mail: gaborka@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Az életminőség az egyik leggyakrabban használt fogalom mind az egészségpolitika kapcsán, mind az orvosi szakirodalomban. Meghatározása azonban hírül sem egységes, hiszen lényegéből adódóan szubjektív.

Célkitűzés: Egy pályázat kapcsán - feltárni és bemutatni azt, hogy mit jelent számunkra ez a szó „ÉLETMINŐSÉG”, mi befolyásolja azt, mi a szerepünk nekünk, nőknek saját és családunk életminőségének alakításában. Ugyanakkor elgondolkodtatni azon, tehetnénk-e esetleg valamit egymás életminőségéért is.

Eredmények: Tapasztalataink alapján az életminőséget általánosan meghatározó faktorok a táplálkozás, az egészséges életmód, a betegséggel kapcsolatos, valamint a mozgás-edzettség, pszichés hatások, kommunikáció és a szociális tényezők köré csoportosulnak.

Konklúzió: A segítő szakmák képzőinek jó közös kutatási területet jelenthet az életminőséget befolyásoló tényezők helyzetének, a lehetséges javítási lehetőségeknek a feltárása, valamint az ehhez kapcsolódó életmód tanácsadásra felkészítő képzések előkészítése hallgatónk illetve a már területen dolgozók továbbképzése számára.

Egészségmagatartás és önértékelés a serdülőkor kezdetén

Budai Éva, tanársegéd

SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Egészségmagatartás és –fejlesztés Szakcsoport
e-mail: budai@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Az egészséggel kapcsolatos magatartásformákhoz tartozik a dohányzás, az alkohol- és drogfogyasztás, az étkezés, a sexualitás, tulajdonképpen minden, ami a testünkhöz való viszonyulással kapcsolatos. Akinek alacsony az önértékelése, az a testét, az egészségét sem tekinti értéknek. Így kevésbé jellemző rá a preventív egészségmagatartás, viszont gyakran tetten érhetőek a kockázati magatartásformák. Az élvezeti szereket használók esetében összefüggéseket találtak a gyengébb iskolai teljesítmény és az étellel való elégedetlenség között is (Pikó, 2002). Különös jelentőséggel bír az egészségmagatartás és az önértékelés kapcsolata a serdülőkorban. Ebben a fejlődéslélektani szakaszban jellemző a szülői család hatásának gyengülése. Ugyanakkor növekszik a kortárs csoport hatása, ami legjobban megnyilvánul az alkohol- és drogfogyasztás, valamint a szexuális magatartás területén. Az élvezeti szereket használó fiatalok esetében egyfajta önbizalomnövelés is szerepelhet a háttérben (Baumeister, 1989).

Célkitűzés: A kutatás célja feltárni az önértékelés és tanulmányi teljesítmény kapcsolatát a serdülő korosztály körében.

Minta: A vizsgálatban a 2009-es évben 53 fő 7. osztályos tanuló vett részt.

Módszer: Coopersmith- féle önértékelési kérdőív, „Hétfokú skála”, „Tulajdonságlista”.

Eredmények: A Coopersmith- féle kérdőív esetében: a diákok önértékelési indexének és félévi tanulmányi átlagának közepes erősségű, pozitív korrelációját tapasztaltuk. Az önértékelési index leginkább az iskolai teljesítménnyel illetve a társak véleményével korrelált. A „Hétfokú skála” adatainak esetében is hasonló összefüggéseket kaptunk: az önértékelés és az osztálytársak alrendszere egymással erős, pozitív irányú korrelációt mutatott.

Következtetés: Mivel az önértékelés mindenképpen kapcsolatban áll a serdülők egészségmagatartásával, ezért a további kutatásoknak megkülönböztetett figyelmet kell fordítaniuk a korai kötődés, önértékelés, egészségtudatosság- és magatartás összefüggéseinek feltárására.

Az ideális testkép változásai térben és időben A vékony testalkat idealizálásának hatása az önértékelésre

Lantos Katalin, tanársegéd

SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar

Egészségmagatartás és –fejlesztés Szakcsoport

e-mail: lantos@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Napjainkban az evészavarok egyre gyakoribbá válnak mind a felnőtt, mind a fiatalkorú populációban. A táplálkozásmagatartás zavarai (anorexia nervosa, bulimia nervosa, obesitas) mögött komplex okok húzódnak meg. Ezek közé tartozik a családi rendszer diszfunkcionális működése, a kortársak véleménye, a média hatása és a személyiség bizonyos jellemzői, többek közt az alacsony önértékelés és a saját testtel való elégedetlenség. Az önértékelési problémák és a média hatása szorosan összefüggnek, ugyanis a jelenkori televíziós adások és az internet az elérhetetlenül vékony testalkatot sugalmazza ideálisként. Ez a fajta idealizálás azonban csak a nyugati kultúrákban jellemző, ezzel szorosan összefüggő tény, hogy az evészavarok előfordulási gyakorisága is ezen társadalmakban magas.

Célkitűzés: Az előadás célja a felvetett probléma szakirodalmi hátterének áttekintése. Célunk annak demonstrálása, hogy az idealizált vékony, szinte csontvázszerű testalkat csak a huszadik század második felében, és főként a nyugati kultúrákban jellemző, és ez nagy hatással van a testképpel való elégedetlenségre.

Eredmények: Az áttekintett irodalmak alapján elmondható, hogy az ideális testképről alkotott vélemény változott az elmúlt századokban, illetve eltérést mutat a nyugati és a fejlődő országok között is. A nyugati társadalmakban uralkodóvá vált „Twiggy-divat” káros hatást gyakorol a fiatal lányok önértékelésére, valamint az alacsony önértékelés, a vékonyság idealizálása, illetve a saját test leértékelése szoros összefüggést mutat az evészavarok elterjedésével.

Következtetés: Az ideális testalak változása fontos tényezője a testképpel való elégedetlenségnek, így az alacsony önértékelésnek is. Az önértékelésre ható további tényezők feltárása, valamint összefüggésük vizsgálata a probléma jelentőségét tekintve fontos feladata az evészavarokkal foglalkozó kutatásoknak.

A biztonságos betegellátás multidiszciplináris megközelítése

Nagy Erika, tanársegéd,

SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar

Ápolási Tanszék

e-mail: nerika@etszk.u-szeged.hu

Probléma: A biztonság ősidők óta az ember legalapvetőbb szükségletei közé tartozik. Míg a társadalom hajnalán a biztonságra legnagyobb veszélyt a betegségek, háborúk jelentették, a technika, és vele együtt a medikalizáció előretörésével ma már az egészségügyi intézmények veszélyei is jelentős szerepet játszanak. Az elmúlt évtizedben a nemzetközi kutatásokban előtérbe került a betegek biztonságát veszélyeztető eseményeknek és azok okainak vizsgálata.

A nemzetközi irodalomban a biztonságos betegellátással kapcsolatos kutatások száma az utóbbi évtizedben jelentős növekedést mutat. A vizsgálatok az egészségügy különféle színterein, más-más tudományterületeken ugyanazon cél érdekében zajlanak: meghatározni az elkerülhető káros események számát, megtalálni a hibák lehetséges okait, kivédeni ezeket az eseményeket. Mindegyik tudományterület kiemelt figyelmet szentel a beteg saját ellátásába történő bevonásának, valamint az ápolás szerepének. Magyarországon az utóbbi néhány évben terelődött a figyelem a betegbiztonság kérdésére, ezért jelenleg csekély számú hazai forrás áll rendelkezésre. A hazai irodalom csupán néhány éve kezdett el foglalkozni a témával, és a jelenlegi kutatások inkább az ápolói létszámmal, végzettséggel, valamint a minőség mérésével foglalkoznak a betegbiztonság szempontjából, néhány tanulmány az ápolók tanácsadási képességeit vizsgálja, azonban ezek sem a betegbiztonsággal összefüggésben.

Célkitűzés: A különféle tudományterületeken megjelenő betegbiztonsággal kapcsolatos kutatások feltárása a fellelhető források alapján, valamint azok elemzése alapján kijelölni a megoldást támogató kutatások irányát.

Módszer: Szakirodalmi források elemzése.

Eredmények: A nemzetközi és hazai irodalom áttekintése során igyekeztünk a tárgyhoz kapcsolódó, az elmúlt öt évben publikálásra került eredményekre fókuszálni. Az eredmények alapján az adott témában feltárt nemzetközi kutatások a következő trendek mentén foglalhatók össze: 1. fogalmak tisztázása, egységes terminológia kialakítása; 2. Az irányító szervezetek által megfogalmazott elvárások és célok (WHO, EU) 3. kutatási prioritások a gazdaság/menedzsment, gyógyszerészet, infekciókontroll, a klinikum, az egészségügyi oktatás, valamint a klienseket érintő területeken. 4. Az ápoló szerepe a biztonságos betegellátásban.

Következtetés: A modern egészségügyi ellátás egy összetett rendszer, melyben egyre több tudományág szaktudására van szükség ahhoz, hogy az elkerülhető káros események száma csökkenjen. A multidiszciplináris megközelítés teszi lehetővé ugyanezen területek együttműködését (interdiszciplinaritás), melyben az ápoló egyrészt koordinációs szerepet tölt be, másrészt a klienseket támogató, segítő szerepkörénél fogva nélkülözhetetlen.

Egy intervenció hatása az ápolók kiégettségi szintjére

Németh Anikó¹, tanársegéd - **Irinyi Tamás²** pszichofiziológiai
vizsgáló

¹SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Egészségmagatartás- és fejlesztés Szakcsoport

²SZTE Pszichiátriai Klinika Memória Diagnosztika
e-mail: nemetha@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Egy korábbi, 2008-ban készült Csongrád megyei felmérésünk rávilágított arra, hogy a megyénkben tevékenykedő, fekvőbeteg ellátásban dolgozó egészségügyi szakdolgozók jelentős része (58,5%, $p=0,032$) a súlyos kiégettségi, vagy az azt megelőző állapotban van.

Célkitűzés: A fenti eredmények hatására az SZTE Klinikai Központ egy egészségfejlesztési tervet készített, amelynek keretében 2010 februárjában kezdetét vette a „Szakdolgozók lelki egészségvédelmének programja”. Vizsgálatunk célja volt felmérni azt, hogy egy burnout elleni tréning miképpen hat a foglalkozáson részt vevő ápolók kiégettségi szintjére. Feltételeztük, hogy szignifikáns javulás következik be már egy 40 órás tréning hatására is a résztvevők kiégettségi állapotában.

Minta: A tréningben összesen 62 fő részesült.

Módszer: Nyomon követéses vizsgálatunkat saját készítésű, önkitöltős kérdőívvel végeztük, melyet a programban részt vevő ápolók töltöttek ki a program kezdetekor (62 fő), és a lezárását követően (29 fő). A kérdőív mindenben megegyezett a 2008-ban alkalmazottal, és tartalmazta a korábbi, „Kiegészítő Önértékelési Skála”-t is. Az értékelhető kérdőívek száma 29. Az adatelemzést SPSS 16.0 statisztikai programmal, khi-négyzet próbával, Kruskal-Wallis-, és T-tesztel, valamint korreláció analízissel végeztük.

Eredmények: Az intervenciót követően összességében jelentősen ($p=0,001$) javult a részt vevő ápolók kiégettségi szintje. Nem sikerült azonban bizonyítani, hogy a nagyobb fokú kiégettséget mutató kollégáknál jobb hatású volt-e a szupervízió, mint a kisebb fokú kiégettséget mutatóknál. Nem volt szignifikáns összefüggés a terápia hatássósága és a kiégettség nagysága között ($p=0,621$) sem. A kérdőív egyéb pontjaiban a kicsi elemszám miatt ugyancsak nem lehetett szignifikáns javulást kimutatni, így a pszichoszomatikus tünetek ($p=0,711$), rekreációs tevékenységre fordított idő ($p=0,138$), illetve erre a tevékenységre fordítani kívánt idő ($p=0,585$), valamint az egészségi állapot önértékelése ($p=0,446$) területén.

Következtetések: Már egy 40 órás kiégés elleni intervenció is képes jelentősen csökkenteni az ápolók kiégettségének szintjét, amely azt bizonyítja, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a betegágy mellett dolgozók lelki egészségének védelmére, valamint a kutatások kiterjesztésére.

A proprioceptív tréning hatásának vizsgálata a teljesítmény tükrében

Monek Bernadett¹, tanársegéd – **Bánov Judit**², gyógytornász

¹SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Fizioterápiás Tanszék

² SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Fizioterápiás Tanszék végzett gyógytornász hallgatója

e-mail: monek@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Az utóbbi években –a hazai és a nemzetközi viszonylatban is - egyre nagyobb figyelem irányul a propriocepció fejlesztésére. A neuromuscularis tréning prevenciós hatékonyságának vizsgálatára már számos tanulmány született, amelyek arra utalnak, hogy az izmok, szalagok sérülése, az ízületi mechanoreceptorok részleges deafferenciációja csökkent proprioceptív működést eredményezhet, előrevetítheti egy újabb sérülés lehetőségét, illetve hozzájárulhat degeneratív ízületi megbetegedések kialakulásához.

Célkitűzés: Tanulmányunk célja feltárni a jelenleg nem sérült kosárlabda játékosok körében az egyensúlyi és funkcionális paraméterek változását proprioceptív tréning hatására, mivel a szubjektív véleményeken túl nem találtunk olyan tanulmányt, amely a proprioceptív tréning funkcionális teljesítményében betöltött szerepét vizsgálta volna sportolóknál.

Minta: A vizsgálatban az SZTE SZEDEÁK (Szegedi Tudományegyetem, Szegedi Diákok Kosárlabdázó Egyesülete) hat fiú kosárlabda játékosa vett részt. A tréning időtartama hat héten át, heti három alkalommal, 45-60 percig tartott.

Módszer: Az általános antropometriai adatok felmérését követően statikus egyensúlyelemzés (Neurocom Basic Balance Master), valamint funkcionális állapotfelmérés (Lateral Reach test, Functional Reach teszt) történt, amelyek eredményei alapján az egyensúlyi paraméterek vizsgálatát és a funkcionális állapot kiértékelését végeztük el.

Eredmények: A tréning hatására a sportolók egyensúlyi és funkcionális paramétereiben javulás mutatkozott, amely felhívja a figyelmet a proprioceptív tréning újszerű alkalmazásának lehetőségére és jelentőségére az egészséges sportolók körében.

A Kinesio Tape hatékonyságának vizsgálata discus herniában szenvedő betegeknél

Kálmán-Gál Vera, tanársegéd¹ - **Báble Brigitta**, gyógytornász²

¹SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar

Fizioterápiás Tanszék

²Biomed Centrum Egészség Központ-Budapest

e-mail: gal@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Számos hazai és nemzetközi kutatás bizonyítja, hogy az életkor előrehaladtával nő a gerinc degeneratív megbetegedéseinek száma. Tízből nyolc embernek élete folyamán legalább egyszer komolyabb deréktáji panaszai vannak, és minden ötödik ember radikuláris panaszokat is tapasztal. A discus hernia százalékos előfordulása egyre nagyobb arányban a fiatalabb korosztályt érinti. Kutatások bizonyítják, hogy a konzervatív terápia is eredményes lehet a gerinc sérv kezelésében, és speciális módszerekkel sok esetben elkerülhető a műtéti indikáció. Ilyen speciális kezelési forma a McKenzie módszer, melynek megfelelő kiegészítése a Tape technika.

Célkitűzés: Vizsgálatunk célja betegeink egyik csoportjánál megszüntetni a deréktáji panaszokat, valamint a radicularis tüneteket és fájdalmakat a McKenzie módszer alkalmazásával. Betegeink másik csoportjánál ugyanezen elvek szerint eljárva, de kezelésünket a Tape technikával kiegészítve - amely a fájdalom csökkentésére irányul - kívánjuk vizsgálni az esetleges javulásbeli különbségeket.

Minta: A felmérést 2009-2010 évben végeztük. A vizsgálatban nyolc, praeoperatív fázisban lévő discus herniában szenvedő beteg vett részt.

Módszer: A betegeket két csoportra osztottuk, minden második páciens kezeléseit Tape technikával egészítettük ki. Az egyéni terápia nyolc héten át tartott heti egy alkalommal.

Alkalmazott módszerek: McKenzie módszer, TAPE technika, Célzott izomerősítő tréning. A nyert adatok alapján a mozgásterjedelem változásait, valamint a Vizuál Analóg Skála segítségével a fájdalom megítélésére vonatkozó eredményeket elemeztük.

Eredmény: Négy beteg esetében a McKenzie módszert alkalmaztuk, másik négy betegünkénél a terápiát kiegészítettük TAPE technikával. A két csoport fejlődésében egy lényeges különbséget tapasztaltunk. A kiegészítő kezelésben részesült betegeink csoportjánál csökkent a deréktáji fájdalom és sokkal bátrabban mertek mozogni, valamint sikerült visszanyerniük azt a mozgásterjedelembeli elmaradást, amit a McKenzie kezelés alkalmával elvesztettünk.

A védőnő szerepe az autizmussal élő gyermeket nevelő családokban

Tobak Orsolya, tanársegéd

SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Védőnői Munka és Módszertana Szakcsoport
e-mail: tobako@etszk.u-szeged.hu

Probléma: Magyarországon több száz autista gyermeket/felnőttet nevelő család él, akiknek segítésére a társadalom nincs felkészülve.

Célkitűzés: A kutatás célja a védőnői munka hatékonyságának támogatása az autizmussal élő gyermeket nevelő családok életminőségének javításában. Ennek érdekében elsődleges célunk feltárni azt, hogy a védőnő, mint primer prevenció szakember, milyen mértékben vesz részt a probléma felismerésben és a fejlesztőmunkában a családok jobb életminőségének elérése érdekében.

Minta: A vizsgáltba 2009-ben 276, 3-18 év közötti gyermeket ellátó családot vontunk be.

Módszer: Az adatgyűjtéshez a Jelenkutató Intézet által készített Országos Autizmus Kutatás írásbeli kikérdezés eszközét (postai úton kiküldött kérdőívek formájában), valamint egy saját kidolgozású kvalitatív fókuszcsoportos vizsgálati eljárást alkalmaztunk.

Eredmények: A családok felmérése alapján nem írható le egységes szociodemográfiai háttér, minden családnak számos nehézséggel kell szembenéznie, melyben kevés segítséget kapnak.

Az autizmus diagnózisát követően megváltozik a család élete. Az anyagi terhek növekednek, a családi kapcsolatok átalakulnak, a szerepek módosulnak. A család napirendje az autista gyermek napi ritmusához igazodik. Az egyik szülőnek nagyobb szerepet kell vállalnia a gyermek gondozásában, amíg megtalálják a megfelelő ellátó intézményt. Hiányzik az alapellátásból az a szakember, aki felkészülten tudná támogatni a családot a napról-napra felvetődő nehézségekben.

Következtetés: Az autista gyermeket nevelő családok problémáinak megoldására nincs átfogó, kidolgozott stratégia, sem országos, sem kistérségi szinten. Megoldásra váró feladat helyi szinten a „szülőcsoportok” rendszeres működtetése. További feladat egy átfogó képzési rendszer kiépítése, amely az egészségügyi szakdolgozók számára nyújt lehetőséget a tárgykörre vonatkozó ismereteik fejlesztésében.

Cigány családokkal végzett szociális munka tapasztalatai Szegeden

Faragó Krisztina, tanársegéd
SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék
e-mail: farago@etszk.u-szeged.hu

Probléma: A szegregált, gettósodott körülmények között élő családok a különböző okok miatt keresik fel a segítő intézményeket, tehát a hozott probléma szerint elmondható az ügyfelekről, hogy rossz lakás- és életkörülmények között élnek, magas arányú munkanélküliséget képviselnek, fokozott az elszegényedés, ennek következtében megnöttek számlatartozásaik, aluliskolázottak, megfelelő érdekérvényesítés hiányában hibás döntéseket hoznak. A területen dolgozó szakemberek, ill. a szociálismunkás hallgatók valamint az egyéb, emberekkel foglalkozó hivatások gyakorlói kevés támogatást kaphatnak a mélyszegénységben élő emberekkel való kapcsolatfelvételhez és a hatékony segítő munka kialakításához.

Célkitűzés: A mélyszegénységben, telepies környezetben élő cigány családokkal végzett speciális munkafolyamatok és munkamódszerek megjelenítése, valamint a nélkülözésnek, a „gettósodott” világ hatásának bemutatása a családok életére, a gyermekek iskolázottságára, az érdekképviselőre és ezen keresztül a segítő kapcsolat működésére.

Módszer: Szeged két családsegítő intézményében cigánycsaládokkal tíz éven át végzett szociális munka gyakorlati tapasztalatainak összegezése.

Eredmények: A tapasztalatok alapján lehetőség nyílt a családokkal végzett munkafolyamatok meghatározására (önkéntes, klasszikus segítő folyamat, rendszeres szociális segélyezettekkel végzett szociális munka anomáliái, lakhatással kapcsolatos jelenségek, adósságkezelés). A közösségi szociális munka szinterei vonatkozásában ajánlások megfogalmazására az érdekképviselőt, a „Jó gyakorlatok”, továbbá a megoldásközpontú konzultációk, rendezvények (roma családi nap, gyermeknap,) és a szociális akciókkal kapcsolatban.

Konklúzió: A gondozásra szoruló családok az élet minden területére kiterjedő komplex családgondozást igényelnek, amelynek fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a kutatók folytatása a romák által lakott „telepek” bevonásával.

Egy szemlélet implicit megjelenése a hazai gyakorlatban

Héderné Berta Edina, főiskolai adjunktus
SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék
e-mail: berta@etszk.u-szeged.hu

Probléma: A szociális esetmunka hazai gyakorlatában, a több mint húsz éves képzés ellenére, nehezen jelölhető meg a szakmai protokollokat megalapozó elméletek. Úgy tűnik, hazánkban, a professzionalizálódás folyamatában a szociális munka még nem tudott nyílt szakmai vitákat generálni az egyes létező szemléletekről, illetve az azokhoz társítható praxismodellekről. A szakmai párbeszéd esetleges volta ellenére a gyakorlatra irányuló kutatások elméleti és módszertani színességet mutatnak, még ha nem is mindig explicit módon vállalva az adott szemléletet.

Elméleti háttér: A nemzetközi trendek és a hazai képzés és gyakorlat jelenlegi kapcsolatáról szűkös irodalom áll rendelkezésünkre. Az elméletek mögött meghúzódó személet, értékorientáció és az ezekhez társítható praxismodellek kapcsolatáról, a szemlélet manifesztációjáról viszont az amerikai és nyugat – európai szociális munka szakirodalma bővelkedik. Az elmélet és gyakorlat kapcsolat konfliktusos jellege ismert, az értékek rejtett megjelenése nem új keletű probléma az irodalomban (vö.: Morse, 1997, Goldstein, 2007; Thyer, 2007.).

Cél: Feltárni azt, hogy a megyei családsegítő és gyermekjóléti alapellátásban dolgozó szakemberek mennyire tudják a személyes segítségnyújtás során a képzésben preferált, észak – amerikai elméleti modellt alkalmazni, illetve ennek akadályoztatottsága esetén milyen egyéb sémákat dolgoznak ki. Kutatás célja, az alkalmazott eljárások megnevezésével, gyakoriságuk meghatározásával, hogy megjelöljem a magyarországi esetmunka gyakorlatának jellegzetességeit, leírom az amerikai modelltől történő deviációját és kibontsam a működő modellek elemeit.

Eredmények: A megyében működő összes családsegítés és gyermekjóléti ellátást nyújtó intézményre kiterjedő kutatás kettő határozottan körvonalazható eredményt hozott. A dokumentációk elemzése során feltárássra került a problémamegoldó modell tényleges alkalmazása (ez az eredmény eltér az interjúkban elhangzottaktól); egyértelmű vált, hogy a szakemberek intervencióinak jelentős hányadát gondoskodó/menedzsment jellegű eljárások alkotják.

Konklúzió: A nyíltan vallott és vállalt tevékenységek, illetve a ténylegesen alkalmazott eljárások közötti jelentős eltérés a szakmai tudatosság, a döntéshozatalok mögött

meghúzódo elméleti felkészültségre vonatkozó kérdéseket vet fel. A gondoskodás térnyerése belesimul a nemzetközi áramlatokba (lásd. Sevenhuijsen, 2000.), ugyanakkor a szemlélet implicit jellege kérdésesé teszi a szociális szakma szándékát, az igénybevevők iránti attitűdjét (vö.: Meagher-Parton, 2009.).